

Verantwoording Monitor Veiligheid



7 april 2026

Onderwerpen monitor Veiligheid

1. Misdrijven
2. Verdachten
3. Slachtofferschap
4. Overlast
5. (On)veiligheidsbeleving

1. Misdrijven

Bronnen

[CBS, Geregistreeerde criminaliteit](#)

Gewijzigd op

9 april 2026

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2010 - 2025

Definities

Misdrijven

Een misdrijf is een strafbaar feit van de zwaarste soort, als zodanig aangeduid in de strafwetten. Gemeten zijn geregistreeerde misdrijven: door de politie vastgelegd in een proces verbaal van aangifte of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende typen misdrijven:

Vermogensmisdrijven

Hieronder vallen alle vormen van diefstal en inbraak. Daarnaast vallen verduistering, bedrog, valsheidsmisdrijven, afpersing, bankbreuk en witwassen in deze categorie misdrijven.

Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreeerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

Gewelds- en seksuele misdrijven

Hieronder vallen onder andere de gevallen van eenvoudige en zware mishandeling, bedreiging en stalking, de seksuele misdrijven, de levensdelicten moord en doodslag, gijzeling en mensenhandel.

Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht

Alle misdrijven, omschreven in het Wetboek van Strafrecht, niet zijnde een vermogensmisdrijf, een vernieling en openbare orde misdrijf of een gewelds- en seksueel misdrijf.

Verkeersmisdrijven

De Wegenverkeerswet 1994 is de basis voor de regelgeving van het wegverkeer in Nederland. In deze wet staat beschreven wat verkeersdelicten (misdrijf of overtreding) zijn.

Drugsmisdrijven

De Opiumwet regelt de opsporing, vervolging en berechting van handelingen die te maken hebben met (verboden) drugsbezit en drugshandel. De wet maakt onderscheid tussen misdrijven en overtredingen. Op grond van de Opiumwet geldt een verbod op het bereiden, bewerken, Verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren of aanwezig hebben van middelen die genoemd worden op de zogeheten lijst I (harddrugs) en lijst II (softdrugs). Voorbeelden van de hier bedoelde stoffen zijn cocaïne, heroïne, methadon, morfine, opium en hennep. De gepresenteerde cijfers hebben uitsluitend betrekking op misdrijven.

Vuurwapenmisdrijven

De Wet Wapens en Munitie regelt de opsporing, vervolging en berechting van handelingen die te maken hebben met (verboden) wapenbezit en wapenhandel.

Misdrijven overige wetten

Alle misdrijven omschreven in wetten, niet zijnde het Wetboek van Strafrecht, de Wegenverkeerswet, de Opiumwet of de Wet Wapens en Munitie.

Bijzonderheden

De cijfers over de jaren 2010-2023 zijn definitief. Cijfers over de jaren 2024 en 2025 zijn voorlopig.

2. Verdachten

Bronnen

[CBS, Verdachten van misdrijven](#)

Gewijzigd op

9 april 2026

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2010 - 2025

Definities

Verdachten

Het betreft de verdachte personen die geregistreerd zijn in het registratiesysteem Basis Voorziening Handhaving (BVH) van de politie en voorkomen in de Basis Registratie Personen (BRP). Personen die niet in BRP geregistreerd zijn worden wel meegeteld in de absolute aantallen verdachten maar niet in de relatieve aantallen.

Bijzonderheden

De getoonde cijfers voor 2024 en 2025 zijn voorlopige cijfers, die naar alle waarschijnlijkheid een onderschatting geven van het definitieve aantal verdachten.

3. Slachtofferschap

Bronnen

[CBS, Veiligheidsmonitor](#)

Gewijzigd op

9 april 2026

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2021 - 2025

Definities

Slachtofferschap criminaliteit

Persoonlijk slachtofferschap dat burgers als privépersoon hebben meegemaakt.

Aangiftebereidheid

Het percentage slachtoffers dat bij de politie aangifte heeft gedaan van dit feit.

Online criminaliteit

Alle delicten die gepleegd worden met behulp van ICT. Online criminaliteit omvat criminaliteit die gericht is op een ICT-systeem of de informatie die door ICT wordt verwerkt. Cybercrime omvat ook de reeds langer bestaande criminaliteit die door ICT een nieuwe impuls heeft gekregen, zoals oplichting en kinderporno via internet.

Bijzonderheden

De cijfers worden weergegeven op het niveau van basisteams van de politie. Fryslân telt zes basisteams: Noordwest-Fryslân, Noordoost-Fryslân, Oost-Fryslân, Zuidoost-Fryslân, Sneek, Leeuwarden.

4. Overlast

Bronnen

[CBS, Veiligheidsmonitor](#)

Gewijzigd op

9 april 2026

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2021 - 2025

Definities

In de Veiligheidsmonitor is aan respondenten gevraagd naar het voorkomen van overlast in hun eigen woonbuurt en de mate waarin ze hiervan zelf overlast ervaren. Voor 17 afzonderlijke vormen van overlast is eerst gevraagd of deze weleens voorkomen in de eigen buurt en, zo ja, in welke mate men er zelf overlast van ervaart.

Fysieke overlast

Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere van de volgende vormen van fysieke overlast: Rommel op straat, vernield straatmeubilair, bekladde muren of gebouwen, hondenpoep.

Sociale overlast

Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere van de volgende vormen van sociale overlast: Dronken mensen op straat, verwarde personen, drugsgebruik, bijv. op straat of bij coffeeshops, drugshandel, overlast door buurtbewoners, mensen die op straat worden lastiggevallen, rondhangende jongeren

Verkeersoverlast

Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere van de volgende vormen van verkeersoverlast: Parkeerproblemen, bijv. fout geparkeerde voertuigen of te weinig plaatsen, te hard rijden, agressief verkeersgedrag.

Milieuoverlast

Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere van de volgende vormen van milieuoverlast: Geluidsoverlast, stankoverlast, overlast van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars.

Bijzonderheden

De cijfers worden weergegeven op het niveau van basisteams van de politie. Fryslân telt zes basisteams: Noordwest-Fryslân, Noordoost-Fryslân, Oost-Fryslân, Zuidoost-Fryslân, Sneek, Leeuwarden.

5. (On)veiligheidsbeleving

Bronnen

[CBS, Veiligheidsmonitor](#)

Gewijzigd op

9 april 2026

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2021 - 2025

Definities

Algemene onveiligheidsbeleving

Percentage inwoners dat zich in het algemeen wel eens of vaak onveilig zegt te voelen.

Onveiligheidsbeleving in buurt

Percentage inwoners dat zich wel eens of vaak onveilig zegt te voelen in hun buurt.

Bijzonderheden

De cijfers worden weergegeven op het niveau van basisteams van de politie. Fryslân telt zes basisteams: Noordwest-Fryslân, Noordoost-Fryslân, Oost-Fryslân, Zuidoost-Fryslân, Sneek, Leeuwarden.

Overige literatuur

Akkermans, M. (2017). Buurtoverlast. Stand van zaken, trends, en achtergronden. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd van [Buurtoverlast | CBS](#)

Sociaal en Cultureel Planbureau (2002). Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd van https://repository.scp.nl/bitstream/handle/publications/1142/Zekere_banden.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Oppelaar, J., & Wittebrood, K. (2006). Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd van https://repository.scp.nl/bitstream/handle/publications/933/Angstige_burgers.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Van Noije, L. (2016). Ertoe doen in de buurt. Mens en Maatschappij, 91(4), 319-355. <https://doi.org/10.5117/MEM2016.4.NOIJ>

Van Beuningen, J., & Kloosterman, R. (2011). Subjectief welzijn: Welke factoren spelen een rol? Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd van <https://www.cbs.nl/nl/nl/achtergrond/2011/51/subjectief-welzijn-welke-factoren-spelen-een-rol->

VROM, (2004). Leefbaarheid van wijken. Den Haag: Ministerie van VROM. Geraadpleegd van <https://disco.datawonen.nl/disco/info/wbo/2002/Pub/Leefbaarheid%20derde%20versie%20vormgever3.pdf>

Contact – voor meer informatie of vragen

Maaïke Bonnema

Onderzoeker

mbonnema@planbureau.frl

06 34 63 21 51